

ידועות עין - השופט

שבעה כמותו של יהושע לייבנר

זל
6.8.56

" קדם זמנו מה האיש הזה,
" ושירת חניו באמצע נפסקה ;
" וצר ! עוד מזמור אחד היה לו -
" והנה אבד המזמור לעד,
" אבד לעד !

" וגדול מאד, מאד הכאב !
" היה איש - נראי : איננו עוד,
" ושירת חניו באמצע נפסקה ;
" עוד שיר מזמור אחד היה לו,
" והנה אבד המזמור לעד,
" אבד לעד !

(ח. נ. ביאליק)

6.8.1956.

ידיעות עין השופט. ביום השבעה לאבל יהוסע ל.

בנתיב היחיד ובשביל הרבים
/דברים על הקבר הפתוח /

אחינו יהוסע - כיצד נפלת חלל?

חלל כמסמנו, וחלל כמובן העמוק ביותר: חלל כעץ שנגדע, שוקע לתוך החדלון, שקיעה אטית ואיומה! האכזרית שבעתים מכל מוות הבא כחתך. כי אוי לנו, שראינוך שוקע ואנו חדלי-אונים וחסרי-ישע מול לוע האבדון.

ייתכן ולא ידע איש לעולם מה איומים התהומות לתוכם הצצת ברגעי הידע האחרונים של חיך; ספק אם נבין לנבכי נפשך בבדידותה ובסבלה הגדול, כאשר שרה היחיד עם גורלו. לא היינו שותפים לסודך האחרון.

אולם שותפים גאים אנו לנגלות - לאותן מגילות אור של חיך הרחבות כרחבו של עולם. כי אחים היינו לדרך ולמפעל, ותולדות חיך עסורי התפארת ורבי העלילה דבוקים ושזורים בחייה של תנועה מגשימה, של קיבוץ חלוצי, של אהבת עם ללא גבול, ושרות ללא לאות.

משחר נעוריו על ספסל הלימודים ב"הרצליה" שבניו-יורק, בימים ללא הזון, ועד לתפקידים ומשימות אחרונות בשרות עין השופט, עולה דרכך הארוכה של מתנדב בעם, וישר-לב וישר-צעד. דרכת בנתיב - היחיד ובשיל הרבים, ותמיד כעושה ומעשה, כמחנך ושומר-תרבות, זהיר וקפדן בפעולה קלה כחמורה, דוגל עקבי בסינסיזה הברוכה של מחשבה ומעשה. על כן היית לנו ולאחרים לסמל ודמות - נושא דברה הדגול של תנועת השומר הצעיר לרבים.

מי כמוך בתוכנו אשר ידע את נפשו של היהודי הפשוט בתפוצות ישראל אם באמריקה ואם באפריקה הדרומית? ידעת למצוא מסילות ללבבות כל בעל לב יהודי חם, ולהצית את אמונה בלבבות רחוקים ומרוחקים. זאת הכירה התנועה, וזאת ידעת בנפשך גם אתה, כשהשלט על עצמך שליחויות ומשימות אשר הביאוך עד לנדחי ישראל בהודו, עד לירכתי אפריקה ועד לקצווי אמריקה, וגם לאותה שליחות - עם - עוני בגרוש קפריסין.

לא לנו לספר על המעשים הגדולים והקטנים של אותם הימים רווי - הצער והדמעות באותו אי הגרוש. הלא הם חרותים עמוק בזכרונם של ילדים ונוער, שליחי הארץ, ורכבות אחים עולים מוכי גורל. ואנו שסמענו ברשט את גילוי ההתעלות של אותה שליחות, התברכנו בלבנו על אשר נחגלגלה הזכות גם לנו להיות שותפים לעזרה והצלה - על ידך. כי ידענו תמיד שכל אשר עשית ופעלת, עשית בכוחו ובסמו של הקיבוץ הזה, אשר אהבת, בנית וסרחת בעיצובו.

/המסך בעמוד הבא /

ידעות עין-הסופט. ביום הכיבוש לאבל יהושע ל. 6.8.1956

כנתיב היחיד ובסביל הרבים / המסך מעמוד 2 /

ועתה תמה הדרך.

רד היום ונסתם הגולל על קברך.

אנו נפרדים לעולמים.

אין ניחומים, לא לנו ולא לפנינה ואהוד, ולא לרות ונעמי היקרים.

אולם, כאן, על סף הפרדה, נדע כולנו, כי לא נגזר כליון לדמות הנאצלת
אל איז המזיגה המופלאה, סמל המדריך ויוצר ערפי רוח ותרבות, אשר
נתן מחלבו ודמו ומנפסו, עד ימיו האחרונים.

וחשוב שנדע כולנו, כנוחאי צוואת חייו של יהושע, כי סומה עלינו
לסאת באומץ לב וביגון את עול הכול והיתמות, למען ימשיכו להתהלך
על פני סדות אלו ובעקבי הצאן אחריהם התהלך יהושע, ממשיכי דרכו
ויורסי נתיבו המופלא, אנשים אשר כמוהו יסאו בלבם את תפארת החיים
ואת אהבת האדם והעם לדורות הבאים, עד עולם.

ושלום לעפרך בעין הסופט, אחינו יהושע.

החיים והנאמנות יימסכו כאשר רצית.

יוסף וילפנד.

א י ש ה ש ל י ח ו י ו ת

"את גולת קפריסין הצילו מספר גורמים וכיניהם אנשי
הג' וינט, עליהם נמנה חבריכם יהושע. במסירותו הכלתה
רגילה, בפשטותו, בדאגתו לבברים הפעוטים ביותר של
מחנות המגורשים; בהזדהותו אתם, עם מאווייהם, עם
חלומם - חזונם. לכן נהפך לאחת הדמויות המרכזיות
ביותר במחנות. הוא הביא עמו משב-רוח רענן של חברות,
דאגה להקלת סבלם, לשפור חייהם" - - - -

זאת נאמר לי לאחר ישיבת הנהלת הועד הלאומי - בה מסרה דין וחשבון
משלחת שבקרה בגולת קפריסין. באחד מימי חורף קודרים, הוזמנתי כבא-כח
הקיבוץ לישיבה זו ומפאת שבוש דרכים לא הגעתי אליה.

רצון המשלחת היה שהקיבוץ ידע את רגשי ההערצה והערצה של רבים, רבים
לחברם בשליחותו.

אנו ידענו על כך - והתגאינו.

בדברי ההערכה על פעולותיו של יהושע בקפריסין, היה מצוי דרכו במסך
כל חייו, אשר בצטיינה במסירות ללא גבול, בדאגה לזולת, בפשטות החיים -
פשטות בלתי רגילה שנבצר מאתנו לא פעם להבינה. והיא כה קסמה לחוגים
רחבים - רחוקים מאתנו, זרים לרעיוננו ודרכנו.

6.8.1956

ביום השבעה לאבל יהוסע ל.

ידיעות עין השופט

איס השליחויות - המשך

מספר פעמים עבדתי במחיצתו. נהניתי מסחוף פעולה וחכרות. הוא ידע למצות עד תום את המושג של עבודת צוות; לבנות ארגון בלתי פורמלי, הצומח ומתחשל חוץ כדי עבודה.

הוא האמין אמונה שלמה בחנועה, בקיבוץ, ועל כן "הרבה אמונה" לכל אלה שבאו במחיצתו - על כן קירב רחוקים, הספיע על זרים לנו.

יהוסע היה בעל אמביציה, אולם זו האמביציה החיובית שאיך בה כל התכלסות עצמית - היודעת להפגש בחצי הדרך לסם סיחוף וקואופרציה.

הוא היה בעל "דרך עצמית" בפעולה - הוא התווה אותה, הגשימה לפי מוסגיו וחפיסתו. לא תמיד אקבנו אחר דרכו בהבנה, ולא פעם אף חלקנו עליה. אך הוא גם ידע להקסיב, להודות בשגיאות ולקבל מרות.

הוא היה איס "התנופה והמעוף" - אולם לא יזלזל ב"קטנות". הרגיש את דפק החיים היום-יומיים המורכבים ממאות דברים "כאובים ו"מכאיבים". על כן טפל בכל ענין כקסן, כגדול - על כן יחסו היה סווה לכל בעיה ולכל ענין.

אולם אף פעם לא "סקע רק ביום הקטנות" - תמיד ראה "עיקר" בפעולתו. על כן ידע לקסור קסרים נרחבים ביותר - לסזור חוסים עם איסים ומוסדות.

הוא הטיל על עצמו תפקידים גדולים וקסים - ולאורם התווה את דרכו בחיים.

כזפ היה האיס - כסליח תנועה ומוסדות; כבא כח הקיבוץ המטפל בעניני נוער, כחבר ועדה וכמרכז מסק; כמרכז ענף הצאן - בו הסקיע את מיטב מרצו בסנותיו האחרונות.

פגשתיו לפגרתונה בבית החולים. סבלו וצרותיו לא הכהו במאומה את עירנותו, את הדינמיות שלו. הוא המסיך לחיות את חיי הקיבוץ, סאל על כל פרט, התכנין בכל פנה במסק, חווה את דעתו - והמסיך לארוג את מסכת החיים, כאילו לא נפסקה.

הוא הלך מאחזו. מסיבות טרגיות, אכזריות ובלתי מובנות עד היום מנצו סמיסהו מהקרובים ביותר יהיו לידו, יאזינו להגיגי לבו האחרונים, יקסיבו למה טרצה ודאי למסור למספחתו ולנו.

אולם, למעלה מכל ספק הוא - בהיותו לבדו ברגעיו האחרונים, כטרם נפסקה הלמות לבו - מחסבותיו מרוכזות היו בפנה זו של ביתנו - בה הסקיע את מיטב מרצו - את סנות חייז היפות ביותר.

צ ב י גל.

ידיעות עין השופט ביום השבעה לאבל יהושע ל. 6.8.1956

ה ר ה ו ר י - ח י י ם

כמעט ואחזה בי הזעקה, וזועק הייתי עד לב לבו של השמים וזועק על החמס -

כמעט והסחתי קשות כלפי מעלה, וכלפי כל מי שיצר עולם זה. אמרתי, טוב להתפלש בעפר ולשים שק על ראשנו - כדרך אלה שבטאו את הכאב על נפשם וגופם.

לא עשיתי כל אלה. כי את הבן ראיתי, והוא נסתמו את פיו הפתוח לשאגה ובהסתכלו לאותו קבר פתוח ומאיים - ביקש את החיים והמשכס.

כי, המאות שנצבו לפני התהום הפעורה - ביקשו לא לחלל את סם המת ולהמשיך בדרך חיו, בפעילות.

על כן לא התפלשנו בעפר. לא שמנו שק על ראשנו. בכינו במסתרים, במפוזר והסתרנו כאבנו.

מסרב הלב להאמין שאי סם נחתך ונחתם גורל אדם וכי אין מנוס ממנו. וחוזר הלב ושואל - האמנם הכול צפוי מראש, ולנו אין שליטה על כך? - - - - -

ואנו, סכה הורגלנו להלחם בטבע הפרוע והסמס, לנצחו ולהכניעו עומדים חסרי-ישע מול פתאומיות זאת של המוות, המקרקר חומות ומסמים כל קרקע מתחת לרגלים.

והנה כל מה שהיה יציב, מוחלט ובהיר - נעסה בכת אחת רופף, יחסי, מעורפל - ואנו שואלים מחדש לדרכי עולם ואדם. המוסר והמצפון שואלים: האם מותר כך, פסוס, לחזור למסלול חיים רגיל - והרי יהושע איננו - - - - -

והרי עדים סמים וארץ כי גדול הכאב, ולא במנות של דמעות יסקל, ורב הצער ולא בבסוי מלים יחסב. ואנו נוסאים בתו-כנו עלבון צורב - על העוול שנעסה לנו.

כל מקרה מוות כואב ומייסר. אך אודה באמונה, כי הפעם במרי סיח התקוממתי יותר מתמיד על כי הכול ממשיך ופועל. והזכרה אומרת את שלה: החיים חייבים לפעול, והלב - דוחה, ממאן ומתמרד.

כה רבה העזרה ההדדית בחיינו. ומה רב הצער שיסנמ דברים והם מעבר ליכולתנו. כאן יש נקודה, סוף פסוק. האם לא היינו מנסים להתחלק בכאבו - מנות, מנות קטנות לרבים?

6.8.1956

ביום הסכעה לאבל יהוסע ל.

ידיעות עין הסופט

וכה חמורה ההרגשה - כסחבריו הרבים חסרי-אונים להוסיע.
וכדברי המסורר אסאל: "מדוע נתח לי עינים לראות, לב לחוס
ואח ידי אסרת לבלתי אוסיע"

את אסר נאמר על יהוסע היקר - לא נגיד בנוסחת "אחרי
מות-קדוסיים", כי האמת של חייו היא האמת שלהדברים.
חייו קודם לקיבוץ ולתנועה; כמעט סאינני זוכרו מחוץ לכל
אלה. צריך להגיד בפססות - הפעם נעקר סורס. וההרגשה כה
כבדה מנחוא סכה מוקדם מדי נעקר - וסירת חייו באמצע
נפסקה. הוא נסא אחו מסען סל תכניות ורעיונות - עד כי
לעחים מופלא היה בעינינו האיים.

עולם גדול היה פתוח לפניו. אם יש מוסג סל חלוץ עמל -
זה התגלם בו. אפשרויות כה רבות יכלו לפתוחו - והוא
נסאר נאמן ודבק למעסה יום יומי זה.

הרהורי - הרהורי חיים הם. בכך רצה יהוסע.

זיסקינד.

כ ע ב ו ד ה

ארבעת הסנים האלה תפסו מקום מיוחד
בחייו יהוסע. סוף סוף הוא מצא את
מקומו הקבוע ואח עבודתו הקבועה.
אחרי סנים רבות סל סליחויות במקו
מות סונים בעולם. - נכון, היה לו
סיפוק מוצדק מהיסגיו כסליח צבור,
אך יחד עם זה היה סבע נדודים.
על כן חכה בכליון עיניים לחזור
לענפו, ומסחתחיל לעבוד בו - היה
מאוסר. כאן בענף הצאן טוב מצא
סדה יצירה ומקור לסיפוק, סכמוהו
לא הרגיס עד כה.

יהוסע הצטרף לענף הצאן בסנה הסניה
לקיומו. כאסר סאלתי אוחו פעם, מה
מסך אוחו לענף זה - ענה בפססות,
סחסר היה עובד בענף הצאן ועל כן
הוא פנה.
כזה היה יהוסע. מוכן תמיד להתנדב
לאותה העבודה או פעולה, סהיו זקו=
קים לו. אך עוד בסרם הספיק להסתרם
בענף, הסיל עליו הקיבוץ את התפקיד
סל מרכז המסק. אחרי זה קראו את
יהוסע לסליחות, ובחוזרו לקבוץ חזר
גם לענף הפאן.

אמנם, לא קלה היתה הסתגלותו לעבו
דה פיזית אחרי הסנים הרבות בחוץ,
סכל רב. מחלה זו לא עזבתו במסך כל
הסנים, ומבחינה זאת העבודה בצאן לא
התאימה לו. אך חיבתו לענף ועסנותו הוא
הגדולה סל יהוסע ניצחו לבסוף והוא
חזר לענף ועבד בו ארבע סנים רצופות
עד אחר הוצא מסס "ככוח" על ידי הקי
בוץ. בכדי למלא את תפקיד הגזברות.
החזר סעה אחרי הסקיעה. בסביבה

לענף הפאן.
גם הפעם היה נאלץ לעזוב את הענף,
כי גברה אצלו מחלת עור סגרמה לו
סכל רב. מחלה זו לא עזבתו במסך כל
הסנים, ומבחינה זאת העבודה בצאן לא
התאימה לו. אך חיבתו לענף ועסנותו הוא
הגדולה סל יהוסע ניצחו לבסוף והוא
חזר לענף ועבד בו ארבע סנים רצופות
עד אחר הוצא מסס "ככוח" על ידי הקי
בוץ. בכדי למלא את תפקיד הגזברות.
החזר סעה אחרי הסקיעה. בסביבה

6.8.1956

ביום השבעה לאבל יהושע ל.

ידיעות עין השופט

במחיצתו - המשך

קשה היה להאמין באם אמנם ישמור
אמונים לענף במשך שנות נחוק אלה.
אך היש מהר נוכחנו לדעת את מרצו
ורפינות כוונותיו - שאלו לא היו
שנות ניתוק. תוך תקופה קצרה רכש לו
עמדה מרכזית בענף מתוך גישתו הרצי
נית והיסודית לבירור הבעיות על
יסוד מקצועי ומדעי.

ראינוהו מתוך התמסרות בלתי פוסקת
עובד בכל התנאים ואף דורס זאת
מאחרים. הוא שמש קודם כל דוגמא
חיה במסירותו ובאהבתו את הענף.

יהושע לא הסתפק בקיים. הוא חתר
גם להרחבתו הכמותית של הענף.
שנוי פני המשק עם גמר מלחמת הסח
רור קרע אפקים חדשים גם לענף הצאן
הישגינו בעדר הקיים הבטיחו וקסמו
להרחבה ולגדול נוסף והוא עמל וסרח
בכוון זה. קשה היה לעמוד בפני
פתוי זה וביחוד נוכח נסיונם המר
של וותיקי הענף. במשך השנים סעברו
בהם, יהושע היה רחוק ממנו. הסתדל
נו לסכנעו בצדקת עמדתנו אך כנראה
לא הצלחנו בכך, כי עוד במכתביו
האחרונים מבית החולים הזכיר לנו
את חובתנו בסטח זה.

בלב קשה הסלמנו עם עובדת הוצאתו
מהענף לצרכי התפקיד. קשות נלחם
נגד מגמת זו ותמיכת עובדי הענף
לצדו. ידענו כמה יחסר לו הענף
בתפקידו, ואמנם לא זנחו וסמר על
קשריו אתנו העובדים, ואף בעבודתו
הברוכה באגודת הנוקדים המסיך,
וע"י כך נסאר קסור וקרוב לענף,
כאלו מתוך רצון לא לאבד את קשריו
אתו.

כרעם פגעה בנו הידיעה הראסונה על
מחלתו האנוסית ובחרדה ודאגה עקב
נו למאבקו העל-אנוסי. וכמה סמחנו
בסובו מבית החולים לסם החלמה
ומנוחה בבית. ולאחר זמן מה טוב
ראינוהו בעבודה - עוסה עבודתו
ברצון ובהתמסרות אך מתוך מאמץ על
יון. ראינו את מלחמתו היום-יומית
עם עצמו, עם קשייו וקוינו -
סיוכל להם.

לאחרונה ראיתיו על ידי בגז הצאן.
לאחר סדולים נאות לקבל לידו את
מכונת הגז. יחד עם כל צוות הגז
זים גזו את הצאן. אך מי סיאד
סיהיה זה הגז האחרון בהשתתפותו.
היה זה כנראה מאמץ גדול בסבילו
ולאחר זמן החזיר לי את המכונה,
מתוך אנוחה כבודה, וראיתי את צערו
בעיניו סאין הוא יכול להמסיך
אתנו. היו אלה המלים האחרונות
סזכינו לסמוע ממנו. בלב קשה

נפרדנו ממנו והיתה זו, לאסוננו
הגדול, הפרידה האחרונה.

המר הגורל אתנו, יהושע נעלם מתו=
כנו בצורה קשה ואכזרית. מכה קשה
הוכחה מספחתו היקרה ואנו כולנו.
אבד לנו אדם יקר, בעל תרבות, חבר
טוב ועובד מופלא, ולמספחתו -
ראסה היקר.

יום-יום בעמלנו - ביציאתנו עם
העדר, עם סחר, לנוף עין השופט
נראה את ההוי. דמותו היקרה מלווה
אותנו בכל מעשינו. תזרח החמה,
חלהט בחומה וטוב יחזור הערב וסעות
הדמדומים, סכה אהב אותם יהושע,
והעדר ירעה להנאתו ואנו - טוב
נראה אותו לפנינו בפעלו ובמסירותו.

בכל הר, גבעה וגיא; בכל סדה מרעה
זנר נזכור את האיס סכה אהב את
העבודה, את הנוף; את החי ואת
היקום כולו - ואבד לנו לנצח.

אין תנחומים לגודל האכידה.

א י ס ר

= = = = =

חברי היקרים,

אני עומד כולי המוס ונדהם מול
האסון ספקדכם. ברגע זה אני רואה
לנגד עיני את יהושע, את דמותו
האצילה.

אני רואה אותו בחדר-האוכל סל
הקיבוץ בחדרה, בידו תקליט ובכח
רצונו והסכרתו מביא אותנו בסוד
הנצחי סל המוזיקה.

אני רואה את עצמי ברגע זה בתוככם,
אבל זבוכה מר על אדם יקר סהלך
ואיינו עוד.

חזקו -

הביאו נא דברי תנחומים
בסמי לפנינה ובני מספחתה.

מרדכי פודלוצקי

גבעה ברנר.

ידיעות עין השופט ביום השבעה לאבל יהושע ל. 6.8.1956

כ ו כ ב נ פ ל

לא עוזבת אותי, בימים אלה, חזות של כוכב נופל. בחוך דכאון הופך ובא בלי בלי סוף - נראה אור גדול שנער בשמים, אור שהלך וגבר והאיר למרחק - וכולנו נהנינו מזיוו. לא ידענו שזוהר זה גובר על מנת לדעוך.

כוכב היה בשמים - אור נתן - עבר את רוחב השמים - נפל, ודעך. יש כוכבים רבים מאד, ונדמה שלא יהסר אחד בלכתו. ואנו נשארים נדכאים ומוכים בחסרון של כוכב אחד נוצץ.

בעת נעורים כבדתי מאד מבוגרים שידעו עמידה יפה מול מכת הגורל. הנה פתאום גם אנו מבוגרים - נעמדים לפני מכת הגורל, ועלינו להסלים בשקט. נראה לי שאין התגברות. לא עוזד לנו הגיל, לא הנסיון המר החוזר. כי - אין עמידה שקטה מול מכה כזו.

איך עלינו לקבל את הדין בעין בהירה? איך לא יוצאים למרחב לזעוק ולהתקומם נגד אכזריות החיים? לו היה מגע עם איזה אלוהים, והיינו סוענים - למה נלקח ככה, בסבל ארוך, אדם סכה הכרנו וידענו, איך לא ידענו גם קודם, את הסבל הזורם בשקט בהליכותיו הנאות?

יש מאורעות גדולים ורחבים לזכור אך מבצבצת ביניהם דוקא התמונות הקטנות, העליונות. הכרתי נער שקט ומתון, חניני ומחייך. זוכרת אני פגישה פה, פגישה שם. הזדמנתי פעם בכרונוקס לבית פרטי, איפה שיסבו חניכים מוקסמים מחנו האישי של המנהל ודרך הקטבתם למוסיקה הזדקרה הערצתם אליו - אליל היה בעיניהם.

זוכרת - להט נעורים היה לו לתנועה, וכזהים על דרך התנועה, ועם הכפרות הלך וגבר הלהט. ודרך אחת לו כל השנים: קסר לתנועה, פעולה למען הרעיון.

בית של שתי קומות בקיבוץ, ואנו ארבעתנו בחדר אחד גרים. ערב אחד ישבתי לקרוא ספר בזמן שהוא שחק עם בן הסנתיים על המרוב. אני מהצד תהיתי - איך נמוג כל העולם החיצוני ונסאר רק עולם קטן עליו וסמח של אב מסחק עם בן. שנים רבות לאחר מכן שהכרתי יותר גם ילדים וגם אבות במסחקם, נסארה לי תמונה זאת בודדת, עליזה וצוהלה מהימים ההם.

היו שנים של סליחות ותפקידים, ולעתים נדמה היה שנסכחה הידידות. הוא נעסה רחוק, טרוד, ואם לפעמים נפגשנו במפתיע היה נדמה שכל אחד חי בהתענינות אחרת - אפילו לא בתוך אותה מסגרת רחבה. אך הנה רק לפני כמה שנים באה עם הקבוצה לדיר והוא מציע לילדים לקחת שלה ולגדל אותו, כי האם חוליה. איך מהר לספר להם, להדריך ולסדר. איך טוב הצית לכבות של ילדים סעה שהמציא להם את הנקבוק והפסמה להאכיל את השלה בגן. במכסם המעריץ ראיתי טוב, לרגע, את הדמות של המחנך הטוב והמתון רומזת אלי מהדמות הנוגרת של מרכז ענף טרוד, רץ ומריץ.

על זה חשבתי עוד פעם ועוד פעם, סעה שביקרתי בדיר לפני חדסיים עם הילדים בהמולח ה"גז". כולם עסוקים כגז והוא בודד, חלם כבר מעוצמת מחלתו, יושב בשקט וחולב. טוב היו המתינות והחיוך לילדים כלפני שנים רבות. ובחיוכו אלי, כבר היה נכר רמז והבנה לסבל עמוק וחונך.

6.8.1956

ידיעות עין השופט ביום שבעה לאבל יהושע ל.

זהותו המלאה - כמעטיו ובאורח חייו

"היה היה ילד יוצא לדרכו יום יום וכל דבר ראשון, יתן בו עינו, ונעסה הוא עצמו הדבר והדבר ההוא ייעסה חלק בו משך היום - או חלק מן היום או משך שנים רבות או מחזורי שנים מתמכים.

ציצי הלילך המבכירים נעשו חלק באותו ילד... והגדיים כירח הסנה הסליסי... והסיחה הת הסוסה, והעגלה בת הפרה וצמחי המים עם ראשיהם הסטוחים...

... והנערים מאירי הפנים והנעדות הנקיות ורעננות הלחיים והילד והילדה הכוסים היחפים... כולם נעשו חלק בו...

(וולש ויסמן)

מלים מקוסעות אלו של המסורר הגדול מציבים לנגד עיני את יקירנו, יהושע.

מיפוג עילאי של אצילות אישית, עממית - איש המעסה וההתעלות הרוחנית. לא היתה אף תקופה אחת משתי עשרות שנים ומעלה שחי בתוך חברתנו, שלא נראה מזדהה, הזדהות של נפש ומעש גם יחד עם חיי החברה, עם הקיבוץ, על כל קפול... חייו, עם התפקידים שהוטלו עליו ועם התנועה.

התבוננות שקטה, מחשבה עצמית, ספיגה יסודית של ערכים ומאמץ להספיג תוכן חברתי לכל שטח שהוא עוסק בו.

שלל גווניו ושלל צבעים מצויין את קהל חבריו ומקונניו מחוץ לקיבוץ. בין היחידים בתנועה שידע כך לקטור אליו ידידים נאמנים ומוקירי-סמו מקרב חוגים רחבים של הצבוריות היהודית והישראלית - וכדברי המסורר: "כולם נעשו חלק בו".

ניגוד מוחלט לשיגרה, באורח חייו היום-יומי שנא שיגרה. בתפקידים חפשי אחרי החדש, המיוחד והמחדש. בעבודה במשק חתר לעיקר ולמיצוי התכלית.

לא אחש, לא היה ביכולתו להתרגל ולראותו במאמצים הבלתי פוסקים במלאכות שעיקרן מיזוג ערכים נעלים ויפים. אף אם נראתה בו לעתים תמימות, תוך המאמצים למיזוג ערכים, היחה בה נדיבות, תרבות אישית נאצלה, וכנות משכנעת.

והנה, האיש יהושע, איננו אתנו.

אבר מחיי התרבות, מרקמה המשק, מנוף חברתנו, נגדע. אוהב הצלילים ומאהבם על רבים אחרים - נ ד ס .

צער חונק, גדול הכאב.

אהרון אפ.

: : : : : : : : : :

כוכב נפל... המשך

לא למדתי מעולם לדבר לאדם שאיננו עוד. איך אגיד לך היום, יהושע, התרחקת כל כך מאתנו שלפרקים בטוחה הייתי שסכחת עלינו. גדולות עשית ורחוק הלכת. אנו לא שכחנו. והאור שאיננו - חסר, גם חסר. לי נדמה שאי אפשר להסלים מבלי לזעוק נגד גורל מר של סבלך ללא גבול על פי תהום.

סמחה ו.

ידיעות עין-הסופס ביום החבעה לאכל יהוסע ל. 6.8.1956

נ ר ל ל נ ו -

בסכבי ובקומי, כלכתי ובצאתי, ככר
נחסמו הדמעות והמקור לא נדלה.
יום רודף יום. נבלו הפרחים, ועוד
תמאן היד לכתוב. איך תכתוב שלא
תפגע, שלא תלך סבי אחר מלים,
ותיגרף.

טיפת-דיו צומחת לה לאט ומכסה
הגליון.

אחזתנו דממה.
בין צללי צמרות-כרוסים מגססים
הצועדים: ל ס ס, ל ס ס. הסכימה
אטומה עד הלם. פעימת-לב תדפוק:
יהוסע! יהוסע!

נפטר והלך. צעד. נפטר והלך.
איכה הלך ולא פחד!
כתוב: אינך פסור

כתוב: כמה רצינו להאמין ולמנוע.
כאילו יכולים בני-אנוס במלה,
בלחיצת-יד, במבט עורג לגרס את
כל מחבלי-החיים. כאילו יכולנו
לדלוק אחריהם ושוב פניך להדליק
ולקדוא "יהי" ו"למען ולמען!"

אתה סלמדתנו גבור וספתים דלו-
קוט חיוך אל מערכות אדם --
היאץ הוכרעת!

חלילת! לא נשא כנגדך אף הרהור
קטן של סמא נאולי.
אם חרטה, רק לנו, רק לנו.
צדקה, יהוסע, צדקה ההולכים
לעולמם והמוות נורא-ההוד.
צדקה!

וחלך צדקה המביטים מעבר, אבוי,
לעבר איזה פרגוד-מסתור הצפת
בטרם! עם מי היה לך שיח וסיג?
היכן נכתבו הדברים? יסולח לך,
יהוסע, יסולח שנסלת את הכד עם
המכתב וגנזתם.

אמנם, תפילה היתה לנו? הכד נופץ!
כל כך התחננו כל אוהביך: חיה!
האמן! יהוסע!
קראנו אליך מאדמת חדלי-אנוה
ואתה אז חרית על הפסגה הגבוהה
סעל פני הכליון.

איכה אים ויעודו.
יה מי הנוסא ידים אל על ויגע
ברקיע. הוי, כמה עייפו הידים סלכת
ברקיע!

יה מי וקרני אור יקפצו מראשו
באלף ניצוצות יומם ולילה, ולא ידע
מי, כי את בשרו פאכלו, אכול וכלה.

לא ידענו כל אשר חפן לבך, יהושע!
כמה הקשית על ההולפים וגממשיכים
ללכת! מה רצית ליטול מלבם ולא
רצית.

שוב להעלותך - זה להעלות את עצמנו
שוב להעלות את כל היקר והיפה בדרך.
והן כל כך הרבה הלכנו ביחד.
ממש עקב בעקב.

אלה שנות הבגרות הגדולות.
מעשה האחים לכיבוש דור בחינוך,
בקהילות נעורים תחת כוכבי קייץ
מסיבים, בחזון על מולדת ועמל והליכה
בשבילי אהבה וידידות ויחד במעגלות
על סיפוני אניות מפליגות!
איזו דרך!

ועד למשפחה ובנים ובית קיבוץ בו
בירכנוך בעקבות צאן וילד ושליחות
לעם.

והלכת מאיר וכוסח, מפלס אל מסמונו
של תרבות ואדם ומפזר חופנים-חופנים
זוהרים מכל אשר כרית.

והלכ היה ניצוצות וברק וסער.
ולפתח הלך נרך ודעך "כנר נשמה
עם תפילת נעילה".

איכה דעך לב יקר שהיה לב-נר!
איכה דעך.

דוב

א ה נ ד
נ א ב ל ד ה כ ב ד
ח ז ק ו א מ צ ו
קבוצת "אילה"

6.8.1956

ביום השבעה לאבל יהושע ל.

ידיעות עין השופט

ת מ ר ו ר י ד ר ך

לא ידענו רבות על שחר ילדותו ונספר רק זאת: נולד בקרקוב, אשר בגליציה, בשנת 1910 וכגיל 11 הגיע עם משפחתו לארה"ב. שנות דוחק ומחסור עברו על המשפחה הגדולה, בת ששת האחים והאחיות, אשר כעבור זמן קצר לאחר בואם לארה"ב, נשארו ללא אב מפרנס - והבית חיש מהר שקע בתהום הסמיכה וההתכוללות, ורק יהושע פלס לו דרך חזרה והגיע לכתלי "הרצליה" - בית הספר העברי המפואר בניו-יורק.

וכשנאלץ להטיל על עצמו עול פרנסה בהיותו רק בגיל המצוות - נרתם מנהל בית הספר לעזרתו של התלמיד המצטיין וסידר לו שעות הוראה בשכר. וכך המשיך ללמד בבית הספר הכללי, ללמד קרוא וכתוב להינזקות של בית רבן ולהמשיך בלימודיו העבריים בערבים.

וכך הגיע בדרכו זו, באוירה משפחתית מתנכרת ליהדות וציונות, לפתחה של חנועה השומר הצעיר, אשר גרעיניה אז נזרעו בשנת 1926. ומאז מתחילה דרכו רבת הפעלים והמעש בתנועה הסוה"צ. מאז שארגן את קבוצת הנוער האמריקאי הראשונה בברונקס שבניו-יורק ועד שהשלנו עליו את התפקיד האחרון בשורת הקיבוץ.

הוא שהיה בין ראשונים שהוציא את הסוה"צ באמריקה מבין חוגי מהגרים, מקרוב באו, אשר ראו בתנועה קשר לעבר בלבד וחיש מהר נותקו ממנו. הוא היה בין אלה שנטעו את הסוה"צ על אדמת אמריקה ועשו למען סיפוחו על האדמה הצחיחה. ואכן, עטה חיל בדרכו זו בעוד שרבים ממדריכיו וחבריו המהגרים נשרו ונסחפו עם זרם החיים הסואן של אמריקה.

משנת 1928, ובעיקר עם בואו של אברהם זייגר ז"ל, ולאחר מכן עם הופעתו של שליחו הראשון של הקיבוץ הארצי, מרדכי בנטוב - יהושע עמד במרכז הפעולה הארגונית והחינוכית של ההנהגה הדאשית.

ב-1934 עלה ארצה עם פנינה - חבדל לחיים. כסנתחיים וחצי לאחר עלייתו, סמוך לעליית הקיבוץ על הקרקע, נקרא יהושע לשליחות התנועה באמריקה רבים היסגיו בתקופה היא בפנועה החינוכית ובחיק האוהדים הרב אשר רכש לתנועה. כגולת הכותרת בשטח זה נזכר את קשריו האישיים עם היהודי האמריקאי הגדול, השופט ל.ד. ברנדייס, אשר ראה ביהושע את התגלמות החלוץ המגסים מאמריקה.

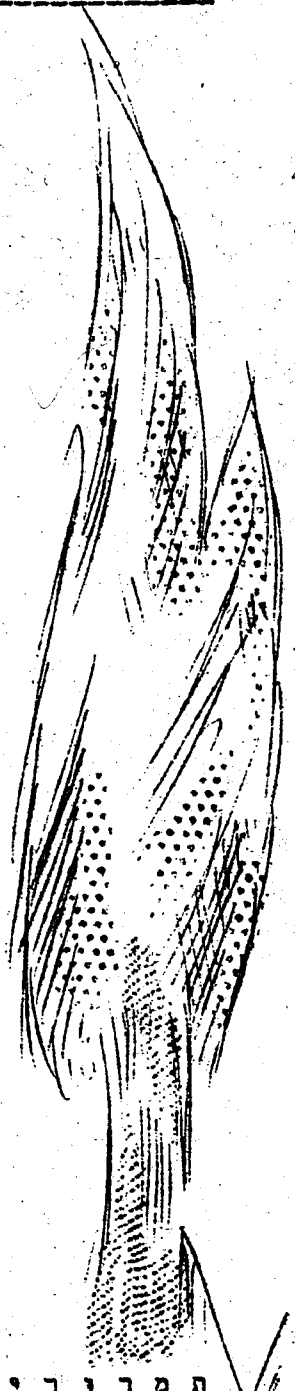
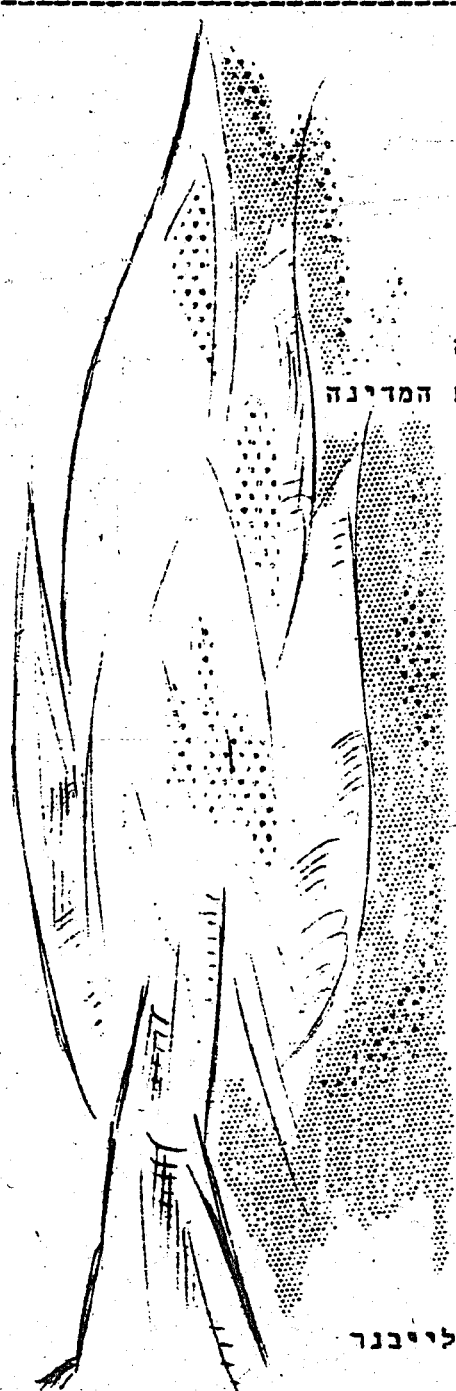
גם לאחר סובו ארצה ב-1939 לא ניתן לו לעבד זמן רב בענף הצאן, אשר אליו התקשר והוטל עליו לייצג את הקיבוץ כלפי חוץ במסך שנתיים. ב-1942 עשה בשליחות התנועה וקרן היסוד במצרים ורבים היו שם היסגיו. שליחותו השנייה למען קרן היסוד הייתה להודו, בה הגיע לנדהי ישראל, ואף עם כמה מדגולו העם הזה בשורת הציונות.

ובסובו הביתה נאחז בענף לו הקדיש ממיטב מרצו ומחשבתו עד יום עבודתו האחרון. אולם תקופה זו טוב לא ארכה שנים רבות ובסנות 5-1944 עשה בדרום אפריקה בשליחות התנועה וקרן היסוד. קסמו האישי, נועם הליכותיו וחלוציותו כבשו לבבות רבים ברחבי פיזורי היסוב היהודי בזה ועסירי מעם היו ימיו בדרום אפריקה.

רבים, רבים מתוך היסוב יזכרו את שנות פעולתו בקפריסין, כאשר הזרקור הציוני הופנה אל מחנות הגולים שם ואחם עשה יהושע בשליחות הג'וינס - המוסד היחידי המוכר ע"י שלטונות הכיבוש - אך מי מאנסי עליה ב" לא ידע עליו? לא הכיר את ביתו?

בסובו מקפריסין לא ארכו ימי המנוחה בקיבוץ והתנועה טוב טיגלה את יהושע בשליחות כלכלית לארה"ב בשנות 51-1949. מאז סובו סיקע את מיטב אוננו ומרצו בטיפוח הענף, ובכך ראה את יעודו בסנים אלה.

זהרי, נזכר עוד כולנו את מאבקו הנמרץ נגד רצון הקיבוץ להטיל עליו תפקיד ולנתקו מהענף. פעמים איך ספור כנסנו סיחוח, הצבענו, שכנענו ופעמים היה נדמה כי הפעם יהושע לא יצויה, אך לא ייחכן - לא כך הייתה דרכו, והוא נכנע גם הפעם.

ל א ב א !

=====

אבא, אבא היקר
לבית החולים נסעה
הו, מה רב הצער
בי לשוב אחרת .

אך לבסוף חזרה והשמחה גדלה
קרוב ליום העצמאות, עצמאות המדינה
ושנית נסעה
אך הפעם, לא חזרת.....

שם למעלה, עלי גבעה
שם אתה שוכב
וידע לא חדע
מה רב כאן הכאב.

הרבה שליחויות מלאת
יהושע היקר
כמה עוד מספיק היית
לולא הלכת כבר.

אך, הוי אבא היקר
ענה הכל כבר מאוחר
רק לזכור, זרק לחשוב
על לבך החם, הטוב.

שם למעלה, עלי גבעה
שם אתה שוכב
וידע לא חדע
מה רב כאן הכאב.

רוח לייבנר

ה מ ר ו ר י ד ר ד - המשך

ושוב ראינוהו שוקע בכל מרצו למלוי התפקיד הקשה שהשלנו עליו - ואהה,
לא ארכו הימים ונאלצנו לשחררו. היינו סבורים כי רק לזמן מה - להחלפת
כח, אך התגלגלו הדברים אחרת.

נזדמן לי, בתקופה זו, להיות במחיצתו מספר פעמים ולשוחח אתו ארוכות.
נסעתי בו אמונה כי ישוב ויחלים ואכן כך האמנתי - לא עשיתי את שפתי
מרמה, כי לא יכולתי להאמין אחרת.

שבור ורפה אזנים עזבתי את בית החולים רק שלשה ימים חסר לילה לפני
יציאתי נשמחו, כאשר הרופא אמר לי כי האמצעים בהם נקטו עד עכשיו לא
הואילו וכי עוד ארוכה הדרך עד החלמתו - אך אין להגיד נואס.

ולא ידעו הרופאים ואף לי, ידעתי, אני, כי צל המוח מאחורי הכתל. וכי י
חלי-דע נוסף מקנן אי שם בגופו, אשר מקרב את קיצו. וכבוא השעה המרה עמדו
הרופאים, עמדו כולנו מוכי תדהמה מול האסון הפתאומי, כשאותו קריס
דס עשה את דרכו אל לבו.....

והלב הגדול והחזק..... נ ד ס.

ידיעות עין-הסופט ביום השבעה לאבל יהושע ל. 6.8.1956

דבר י ת נ ח ו מ י ם

חברים יקרים :
..... מאז הכרתיו לפני 20 שנה בערך תוך עבודתנו המשותפת בארצות הברית, ידעתי להוקיר את דמותו השקטה, אך בעלת כושר פעולה למען הכלל, למען התנועה. הישב נחרתו בזכרוני ארשת פניו והליכותיו שכולם אמרו סדר, ארגון ואזון נפשי, סגולות אופי שרכים מאתנו יכולים להתקנא בהן.
..... אתכם אני בימים מרים אלה לכיתכם הקיבוצי.
אברהם בן שלום

..... הכרנוהו והוקרנוהו. מחונן. בלהט חלוצי ובמסירות ציונית כלל דרך לו ולאחרים ליעד הגדול. כמה פעמים הלך בשליחותנו לאחים סבגולה ויותר משאסף תרומות, אסף לבבות. הוא עשה נפשות למפעלנו.
סמו יננן לעד,

קרן היסוד

..... מהיום הראשון לעלייתכם להתיסבות, נקשרו קשרי ידידות ורעות בין יהושע שליח הצבור הנאמן והמסור וכינינו-----
הבנק המרכזי.

..... הוא היה אהוב על כל מי שהכיר אותו וכל מי שזכה לעבוד במחיצתו. הוא יחסר לכולנו, כי יקדה בו סלהבת קודס בסרות לעם ולאנוסות-----
יוליה ואלכס דוסקין.

מכתבי ניהומים נתקבלו גם מאת :

- סר הבריאות, ישראל ברזילי
- משרד הג'וינט בישראל
- פייגה ושלמה אילן, גן סמואל
- אברהם שיינקר, ניו יורק
- ד"ר קנטור ורעיתו "
- יעקב מאיוס
- חיה וזאב סגל
- סמואל ולאצ'ה
- נחמה ויעקב
- מרדכי פודלוצקי

..... נפגשתי עם יהושע לאחר עבודתנו המשותפת בקפריסין פעמים רבות ובהזמנות סונות. תמיד החיידך האופטימי מביע תקווה ורצון טוב, כמה נעים היה להמצא בחברתו.
לא אסבה את בקורו לפני שלם חניס בערך אצלנו. יסבנו והוא ספר באהבה על עין הסופט, על מספחתו-ילדיו. ראינו לפנינו את יהושע השליח הקבוע נודד בארצות החוקות, ויחד עם זה מוסרס במסק, בענף ובחברה הקיבוצית.

מר האסון ספקד אותנו ובמה נתנחם?

סותף בצער ובאבל

סניקה

סער הגולן?